

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 79

(2007–2008)

Om lov om endring av straffeloven 1902 mv. (straffebud mot oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger)

*Tilråding fra Justis- og politidepartementet av 27. juni 2008,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Justisdepartementet legger med dette frem forslag om endring i straffeloven 1902 for å kriminalisere oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger. En tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005 § 136 er allerede vedtatt, jf. lov 7. mars 2008 nr. 4 om endringer i straffeloven 2005. Bestemmelsen kan først bli satt i kraft sammen med straffeloven 2005 for øvrig. Formålet med proposisjonen her er å gjøre det mulig for Norge så snart som mulig å ratifisere europarådskonvensjonen 16. mai 2005 om forebygging av terrorisme. I tillegg foreslås en endring av politiloven for å klargjøre at forebygging og skjult etterforskning av straffebudet mot oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger hører inn under ansvarsområdet til Politiets sikkerhetstjeneste.

2 Bakgrunn for lovforslaget

I Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 mv. la Justisdepartementet frem forslag om blant annet et nytt kapittel i straffeloven 2005 som retter seg mot terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger. Lovforslaget er vedtatt av Stortinget, se lov 7. mars 2008 nr. 4 om endringer i straffeloven 2005, jf. Innst. O. nr. 29 (2007–2008). Departementet arbeider for tiden

med å fullføre forslag til ny straffelov, med sikte på å legge frem en proposisjon i desember 2008. Kapitlet om terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger vil etter planen tre i kraft sammen med straffeloven 2005, det vil si tidligst sommeren 2009.

Justisdepartementet har funnet grunn til å foreslå at en bestemmelse tilsvarende straffeloven 2005 § 136 om oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger tas inn i straffeloven 1902, slik at dette straffebudet kan tre i kraft så snart som mulig. Dette vil gjøre det mulig å ratifisere europarådskonvensjonen 16. mai 2005 om forebygging av terrorisme og bidra til å sikre samfunnets behov for beskyttelse mot slik aktivitet også i perioden før straffeloven 2005 trer i kraft.

3 Høringen

Et forslag om å innføre en egen bestemmelse om oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorisme ble sendt på høring 16. april 2007 sammen med øvrige forslag til bestemmelser om terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger i straffeloven 2005. Det er redegjort for høringen i Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) punkt 8.2 side 155 følgende og for høringsinstansenes syn i punkt 8.8.5.3 side 201–202. Departementet viser til dette og har ikke funnet det nødvendig å sende på egen høring forslaget om å ta inn en tilsvarende bestemmelse i straffeloven 1902.

4 Internasjonale forpliktelser

Europarådskonvensjon 16. mai 2005 om forebygging av terrorisme artikkel 5 til 7 pålegger statspartene å sette straff for offentlig oppfordring til å begå en terrorhandling samt rekruttering og opplæring til terrorhandlinger. Konvensjonen ble undertegnet i april 2008 av Norge, men den er foreløpig ikke ratifisert. Forpliktelsene som følger av europarådskonvensjonen er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) punkt 8.8.5.1 på side 200 flg. Herfra siteres (side 200–201):

«Artikkel 5–7 pålegger statspartene å sette straff for henholdsvis offentlig oppfordring til å begå en terrorhandling og rekruttering og opplæring til terrorhandlinger. Det er tale om handlinger som kan føre til at det blir begått terrorhandlinger. Begrepet «terrorist offence» er definert i konvensjonen artikkel 1, jf. vedlegg til konvensjonen. Handlingene i artikkel 5 til 7 er ikke å anse som terrorhandlinger etter konvensjonens artikkel 1. En terrorhandling i konvensjonens forstand er enhver straffbar handling som fremgår av de ti sektorielle konvensjoner om bekjempelse av terrorisme. [...] Konvensjonen krever at handlingene i artikkel 5 til 7 skal belegges med straff uavhengig av om det faktisk blir begått en terrorhandling, jf. artikkel 8. Artikkelen gjør det klart at det er tale om kriminalisering av forberedelseshandlinger. Videre krever konvensjonen at tilskyndelsen, rekrutteringen eller opplæringen gjøres straffbar uavhengig av hvor den aktuelle terrorhandlingen ville blitt begått. [...]

Artikkel 5 pålegger statene å sette straff for offentlig å fremsette eller gjøre tilgjengelig for offentligheten et budskap til støtte for terrorhandlinger. Det fremgår av den forklarende rapporten punkt 102 at begrepet «distribution» henviser til aktiv spredning av et budskap som støtter terrorisme, mens begrepet «making available» henviser til det å gjøre et budskap lett tilgjengelig for allmennheten, for eksempel ved å legge det ut på internett eller ved å etablere hyperlenker for å fremme tilgangen.

Bestemmelsens virkeområde begrenses av to tilleggsbetingelser: Uttalelsen må være fremsatt i den hensikt å oppfordre til utøvelsen av en terrorhandling, og den må videre skape en fare for at en eller flere terrorhandlinger vil bli begått. I den forklarende rapporten heter det i punkt 100 at når man vurderer hvorvidt det er skapt en slik fare, må man ta i betraktning gjerningspersonens natur, hvem som er adressat for budskapet og hvilken kontekst budskapet er fremsatt i, slik det fremgår av EMDs praksis. Det fremgår videre at en bør ta i betraktning hvor nærliggende denne faren er.

Artikkel 6 pålegger medlemsstatene å oppstille straff for den som rekrutterer en person til å begå eller delta i en terrorhandling, uavhengig av om han eller hun direkte skal begå, eller bare medvirke til at en slik handling blir begått. For at handlingen skal være fullbyrdet kreves det ikke at adressaten faktisk deltar i en terrorhandling eller slutter seg til en gruppe med det for øye å begå en slik handling. Konvensjonen krever imidlertid at personen har latt seg overtale.

Forsøk på handlinger som nevnt i artikkel 6 skal etter konvensjonen artikkel 9 (2) gjøres straffbart. Selv om rekrutteringen ikke fullbyrdes fordi personen ikke lar seg overtale eller overtalelsen blir avbrutt, skal gjerningspersonen kunne straffes for forsøkshandlingen.

Artikkel 7 rammer det å lære bort teknikker eller metoder for å begå eller medvirke til en terrorhandling. Som eksempler nevnes særskilt å gi instruksjon om fremstilling eller bruk av sprengstoff, våpen eller skadelige eller farlige stoffer. Artikkel 7 inneholder ingen uttømmende oppregning av hvilke metoder det skal være straffbart å lære bort.

I tillegg til det alminnelige forsettskravet kreves det etter artikkel 7 at gjerningspersonen har kunnskap om at formålet med opplæringen er å begå eller medvirke til en terrorhandling.

Forsøk på handlinger som nevnt i artikkel 7 skal etter konvensjonen artikkel 9 (2) gjøres straffbart.»

Listen i vedlegget til konvensjonen vil trolig bli revidert med henvisninger også til FNs konvensjon 13. april 2005 om kjernefysisk terrorisme, Wienkonvensjonen om fysisk beskyttelse av nukleært materiale og nukleære anlegg (etter revisjonen 2005), og de to revisjonsprotokollene til konvensjonen 10. mars 1988 til bekjempelse av ulovlige handlinger mot sikkerheten ved skipsfart, henholdsvis SUA-konvensjonen 2005 og plattformprotokollen 2005. Straffeloven 2005 § 136 tar hensyn til dette, men Norge er altså foreløpig ikke folkerettslig forpliktet til å kriminalisere oppfordring, rekruttering og opplæring til handlinger som følger av disse konvensjonene.

5 Kriminalisering av oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger

5.1 Gjeldende rett

Straff for *oppfordring* til terrorhandlinger rammes av straffeloven 1902 § 140 som rammer offentlig oppfordring til iverksettelse av straffbare handlinger.

ger. En handling anses forøvet offentlig etter tre forskjellige alternativer (straffeloven 1902 § 7 nr. 2): Ved utgivelse av trykt skrift, i overvær av et større antall personer, eller under slike omstendigheter at den lett kan iakttas fra et offentlig sted og er blitt iaktatt av noen som er der eller i nærheten.

Straff for *rekruttering* til terrorhandlinger vil delvis dekkes av straffeloven 1902 § 104 a (rekruttering av medlemmer til private organisasjoner av militær karakter eller sammenslutninger som har som formål å forstyrre samfunnsordenen) og delvis av det generelle medvirkningsansvaret til terrorhandlinger.

Den som lærer bort metoder eller teknikker til regelmessig kunne straffes for medvirkning til handlingen som opplæringen gir grunnlag for, jf. medvirkningsansvaret.

Den som gir *opplæring* i utførelsen av terrorhandlinger kan straffes etter straffeloven 1902 § 160.

5.2 Straffeloven 2005 § 136

Straffeloven 2005 § 136 om straff for oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger gjennomfører europarådskonvensjonen om forebygging av terrorisme artikkel 5 til 7. Bestemmelsen er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) punkt 8.8.5 på side 200 flg. og i merknaden til bestemmelsen på side 319–320. Paragraf 136 bokstav a gjelder oppfordring, mens bokstav b rammer rekruttering til terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger. Bokstav c rammer opplæring i metoder eller teknikker som er særlig egnet til å utføre terrorhandlinger eller terrorrelaterte handlinger. Felles for de tre alternativene (oppfordring, rekruttering og opplæring) er at de gjelder handlinger som i stor utstrekning kan rammes som straffbar medvirkning til terrorhandlinger etter gjeldende rett. Men straffansvaret etter § 136 rekker noe lenger fordi det ikke stilles like strenge krav til tilknytning til konkrete terrorhandlinger, og dessuten er medvirkning til oppfordring, rekruttering og opplæring straffbart.

Oppfordringen, rekrutteringen eller opplæringen må omhandle «en straffbar handling som nevnt i §§ 131, 134, 135 eller §§ 137 til 144». Paragraf 131 bestemmer at straffbare handlinger som fremgår av nærmere bestemte straffebud (blant annet terrorbombing, kapring av luftfartøy og skip, gisseltaking i terrorøyemed, allmennfarlig forgiftning, grov frihetsberøvelse, menneskehandel og drap) regnes som terrorhandlinger dersom de er begått med såkalt terrorhensikt. Straffebestemmelsene som det vises til i § 131, er dels bestemmelser i straffeloven 2005 som allerede er vedtatt og dels bestemmelser

som først vil bli foreslått i den tredje proposisjonen om straffeloven 2005, som departementet tar sikte på å fremme innen utgangen av 2008. Paragraf 134 om terrortrusler, § 135 om terrorfinansiering og § 137 om medvirkning til unndragning fra straff for terrorhandlinger viser til flere av bestemmelsene i straffeloven 2005 kapittel 18, blant annet til § 131, og henviser også dels til straffebud som er vedtatt i straffeloven 2005 og dels til straffebud som ikke er endelig utformet av departementet – og heller ikke behandlet av Stortinget. De øvrige straffbare handlingene som det vises til i § 136, er terrorbombing (§ 138), kapring av luftfartøy og skip mv. (§ 139), forstyrrelse av den sikre drift av luftfartøy og skip mv. (§ 140), utslipp av farlige stoff fra skip mv. (§ 141), ulovlig befatning med farlig materiale mv. (§ 142), gisseltaking i terrorøyemed (§ 143) og angrep på en internasjonalt beskyttet person (§ 144).

Straffeloven 2005 § 10 definerer når en handling skal anses «offentlig». Bestemmelsen viderefører i utgangspunktet straffeloven 1902 § 7, men annet ledd annet punktum er nytt: Dersom handlingen består i fremsettelse av et budskap, for eksempel beregnet på fremførelse i radio eller på internett mv., er handlingen også offentlig «når budskapet er fremsatt på en måte som gjør det egnet til å nå et større antall personer».

5.3 Departementets forslag

Departementet foreslår å ta inn en bestemmelse i straffeloven 1902 som tilsvarende straffeloven 2005 § 136. En fremskutt «ikraftttredelse» av straffebudet ved at det tas inn en tilsvarende bestemmelse i straffeloven 1902, vil gjøre det mulig å ratifisere den nevnte europarådskonvensjonen og bidra til å sikre samfunnets behov for beskyttelse mot denne type aktivitet i perioden før straffeloven 2005 trer i kraft. Det vises til departementets begrunnelse for straffebudet i Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) punkt 8.8.5.4 (side 202–204), og til forpliktelsene etter europarådskonvensjonen 16. mai 2005 om forebygging av terrorisme artikkel 5 til 7. Den foreslåtte bestemmelsen setter for det første *straff for den som oppfordrer noen til å begå en terrorhandling*. Fra Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) punkt 8.8.5.4, side 203 siteres:

«Slik departementet ser det, er det ikke mulig å kriminalisere indirekte oppfordringer på generelt grunnlag uten å trå ytringsfriheten for nær. På denne bakgrunn går departementet inn for å formulere bestemmelsen slik at den bare rammer oppfordring til iverksettelsen av terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger. I hvilken grad også mer indirekte oppfordringer rammes av bestemmelsen, må avgjøres etter en

konkret vurdering der ikke bare forpliktelsene etter artikkel 5, men også hensynet til ytringsfriheten trekkes inn.»

For det andre foreslås det straff for *rekruttering til terrorhandlinger*. I Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) punkt 8.8.5.4, side 204 fremgår det at dette handlingsalternativet «er overtrådt i det personen lar seg overtale til å utføre eller medvirke til en terrorhandling; det kreves ikke at en slik handling faktisk blir begått».

For det tredje foreslås det straff for den som *lærer bort metoder eller teknikker* til terrorisme, med forsett om at ferdighetene skal brukes til dette. Det er opplæringen som er det sentrale, ikke hvilke metoder som benyttes for å utføre terrorhandlingen.

Departementet har funnet grunn til å ta inn i forslaget en henvisning til de allerede vedtatte bestemmelsene i straffeloven 2005 som det vises til i § 136. Dette er bestemmelsene i straffeloven 2005 om terrorbombing, kapring av luftfartøy og skip mv., forstyrrelse av den sikre drift av luftfartøy og skip mv., utslipp av farlige stoff fra skip mv., ulovlig befatning med farlig materiale mv., gisseltaking i terrorøyemed og angrep på en internasjonalt beskyttet person (§§ 138 til 144). I tillegg foreslås det å vise til handlinger som er nevnt i straffeloven 1902 § 147 a første eller annet ledd (terrorhandlinger og trusler om terrorhandlinger) og § 147 b første eller annet ledd (terrorfinansiering). Etter en samlet vurdering foreslår ikke departementet nå at oppfordring, rekruttering og opplæring til medvirkning til unndragelse fra strafforfølgning for noen som har begått en terrorhandling eller terrorrelatert handling (straffeloven 2005 § 137) gjøres straffbart. Denne bestemmelsen gjennomfører SUA-konvensjonen artikkel 3 *ter*, som foreløpig ikke inngår i vedlegget til europarådskonvensjonen om forebygging av terrorisme. Norge er dermed ikke folkerettslig forpliktet til å kriminalisere oppfordring, rekruttering og opplæring til denne handlingen. Bestemmelsen i straffeloven 2005 § 137 rammer enhver bistandshandling og er således videre enn bestemmelsene i straffeloven 1902 § 131 første ledd og § 132 annet om unndragelse av strafforfølgning eller idømt straff. Departementet har kommet til at det er mest hensiktsmessig at kriminalisering av oppfordring, rekruttering og opplæring til denne typen virksomhet trer i kraft samtidig med at straffeloven § 137 trer i kraft.

Etter straffeloven 1902 § 147 a og § 147 b er de handlingene det vises til, terrorhandlinger dersom de er begått med et såkalt terrorforsett. I straffeloven 2005 § 131 er vilkåret endret til at handlingene må være begått med såkalt terrorhensikt, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) punkt 8.6.4.2, side 177 og 8.6.4.3,

side 178. For at virkeområdet for bestemmelsene om oppfordring, rekruttering og opplæring til terror skal bli det samme, foreslår departementet at det fremgår uttrykkelig av forslaget at handlingene som det er vist til i § 147 a og § 147 b, må være begått med terrorhensikt.

Av samme grunn foreslår departementet at det fremgår uttrykkelig at et budskap også er fremsatt offentlig når det er fremsatt på en måte som gjør det egnet til å nå et større antall personer. Formuleringen er hentet fra straffeloven 2005 § 10 annet ledd annet punktum, og departementet foreslår at en slik tilføyelse tas inn som nytt annet ledd i forslaget til § 147 c.

Se forslaget til ny § 147 c og merknaden til bestemmelsen.

6 Andre spørsmål i tilknytning til straffebestemmelsen

6.1 Handlinger begått i utlandet

Straffeloven 1902 § 12 nr. 3 omhandler i hvilke tilfeller norsk straffelov får anvendelse på handlinger som er foretatt i utlandet av norsk statsborger eller «noen i Norge hjemmehørende person». Kapittel 14 «Almenfarlige Forbrydelser», som inneholder blant annet § 147 a om terrorhandlinger og § 147 b om terrorfinansiering, er uttrykkelig nevnt blant de kapitlene som kommer til anvendelse på handlinger foretatt i utlandet av personer hjemmehørende i Norge. *Straffeloven 1902 § 12 nr. 4* nevner uttrykkelig hvilke bestemmelser som kommer til anvendelse også på handlinger foretatt i utlandet av utlendinger: Blant disse er § 147 a og § 147 b, men ikke hele kapittel 14.

Straffeloven 2005 § 5 første ledd nr. 1 bestemmer at straffelovgivningen kommer til anvendelse på handlinger foretatt i utlandet av norske statsborgere eller personer med bosted i Norge når handlingene er straffbare «også etter loven i det landet der de er foretatt». Paragraf 6 bestemmer at norsk straffelovgivning også gjelder for handlinger som Norge «etter overenskomster med fremmede starter eller etter folkeretten for øvrig har rett eller plikt til å strafforfølge». Dette kan omfatte både personer hjemmehørende i Norge og utlendinger. Bestemmelsene i straffeloven 2005 § 136 vil etter straffeloven § 5 og § 6 kunne få anvendelse også på handlinger som er foretatt i utlandet. Fordi departementet foreslår å ta inn bestemmelsen om oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger i kapittel 14, vil bestemmelsen få anvendelse på handlinger som er foretatt i utlandet av personer

hjemmehørende i Norge. Departementets forslag til bestemmelse som rammer oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorisme går på enkelte punkter lenger enn Norges folkerettslige forpliktelser. For at ikke utkastet til straffeloven 1902 § 147 c får et bredere anvendelsesområde enn straffeloven 2005 § 136, foreslår departementet ikke at bestemmelsen tilføyes i oppregningen i § 12 første ledd nr. 4 om handlinger begått i utlandet av utlendinger.

6.2 Medvirkning

Etter *gjeldende rett* følger det særskilt av det enkelte straffebud om medvirkning er straffbart eller ikke.

Straffeloven 2005 § 15 inneholder en generell bestemmelse om at et straffebud også rammer den som medvirker til at straffebudet brytes, når ikke annet er bestemt. Medvirkning til brudd på straffeloven 2005 § 136 er dermed straffbart.

Departementet foreslår at det tas inn en uttrykkelig bestemmelse om at medvirkning er straffbart, se forslaget til tredje ledd i § 147 c.

6.3 Forsøk

Forsøk er omhandlet i *straffeloven 1902 kapittel 4*. Et straffbart forsøk foreligger «naar en Forbrydelse ei er Fuldbyrdet, men der er foretaget Handling, hvorved dens Udførelse tilsigtedes paabegynt» (straffeloven § 49 første ledd).

Straffeloven 2005 § 16 bestemmer at den som har forsett om å fullbyrde et lovbrudd som kan medføre fengsel i 1 år eller mer, og som foretar noe som er ment å lede direkte til utføringen, straffes for forsøk, når ikke annet er bestemt. Straffeloven § 136 gjør ikke unntak fra denne bestemmelsen, og forsøk på brudd på § 136 er dermed straffbart.

Departementet foreslår at det ikke fastsettes noen uttrykkelig bestemmelse om straffbarheten av forsøk, og at de alminnelige reglene om forsøk i straffeloven 1902 kapittel 4 kommer til anvendelse ved forsøk på overtredelse av utkastet til ny § 147 c.

6.4 Straffeprosessuelle tvangsmidler og metodebruk

Med den foreslåtte strafferammen (fengsel inntil 6 år), vil politiet ha adgang til skjult fjernsynsovervåking på offentlig sted (straffeprosessloven § 202 a), teknisk sporing av kjøretøy, gods eller andre gjenstander (§ 202 b), beslag med utsatt underretning (§ 208 a), kontroll av kommunikasjonsanlegg (§ 216 b) og avlytting av samtale dersom politiet en-

ten selv deltar eller har fått samtykke fra en av samtalepartene (§ 216 l).

Det er foreløpig ikke foreslått endringer i straffeprosessloven eller politiloven § 17 d som følge av arbeidet med straffeloven 2005. Et forslag om tilpasninger i straffeprosessloven og politiloven § 17 d som følge av straffeloven 2005 vil bli lagt frem senere.

Departementet foreslår ingen endringer i politiets adgang til tvangsmidler og metodebruk ved etterforskning av saker om oppfordring, rekruttering eller opplæring til terrorisme. Det foreslås heller ikke endringer i straffeprosessloven § 222 d eller politiloven § 17 d. Forslag om slike endringer har ikke vært på høring. Eventuelle endringer vil bli vurdert i forbindelse med arbeidet med tilpasninger i straffeprosessloven og politiloven som følge av straffeloven 2005.

6.5 Ansvarsområdet til Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

Politoloven § 17 b regulerer Politiets sikkerhetstjenestes forebyggende og etterforskningsmessige ansvarsområder. Departementet foreslår at ny § 147 c tas inn i oppregningen i politiloven § 17 b første ledd nr. 5 første punktum, ved siden av de eksisterende bestemmelsene om terrorhandlinger og terrorfinansering (straffeloven §§ 147 a og 147 b). En slik henvisning er nødvendig for å fastslå at det nye straffebudet også faller inn under PSTs ansvar for forebygging og lukket etterforskning. Se forslag til endring av politiloven § 17 b første ledd første punktum og merknaden til bestemmelsen.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

I Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) kapittel 11 ble det lagt til grunn at forslaget om å utvide straffansvaret for rekruttering, oppfordring og opplæring til terrorhandlinger ikke vil ha nevneverdige økonomiske og administrative konsekvenser. Departementet legger dette utgangspunktet til grunn også for forslaget om å ta inn en bestemmelse tilsvarende straffeloven 2005 § 136 i straffeloven 1902. Det samme gjelder forslaget om endring av politiloven § 17 b.

8 Merknader til de enkelte bestemmelsene

8.1 Endringen i straffeloven

Til § 147 c

Bestemmelsen er ny og setter straff for oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger. Bestemmelsen gjennomfører europarådskonvensjonen om forebygging av terrorisme artikkel 5 til 7, og tilsvarer i hovedsak straffeloven 2005 § 136. Oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger er i en viss grad straffbart også etter gjeldende rett, se straffeloven 1902 §§ 104 a, 140 og 160 og foran punkt 5.1. Nytt i forhold til gjeldende rett er at det ikke stilles like strenge krav til tilknytning til konkrete terrorhandlinger, og dessuten blir medvirkning til oppfordring, rekruttering og opplæring straffbart.

Bokstav a rammer oppfordring til terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger. Det er et vilkår for straff at oppfordringen er satt frem «offentlig», jf. straffeloven 1902 § 7 og forslaget til tredje ledd. Videre kreves det at oppfordringen omhandler «en handling som nevnt i §§ 147 a første eller annet ledd eller 147 b første eller annet ledd med hensikt om slike følger som beskrevet i § 147 a første ledd bokstav a til c, eller lov 20. mai 2005 nr. 28 §§ 138 til 144». Det er tilstrekkelig med hensikt om følgene beskrevet i enten bokstav a, b, eller c. I utgangspunktet må oppfordringen knytte seg til en individualisert handling, eller til artsbestemte handlinger, men også en mer ubestemt oppfordring vil ut fra situasjonen eller omstendighetene for øvrig kunne rammes av bokstav a.

Den straffbare handlingen er å oppfordre noen til å iverksette en terrorhandling eller terrorrelatert handling. Oppfordringen vil typisk skje ved ord eller i gjerning, men det er ikke oppstilt noen formkrav. Bestemmelsen er overtrådt i det oppfordringen er fremsatt. Det kreves ikke at noen har tatt oppfordringen til følge.

Bokstav b rammer rekruttering til terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger. Det stilles ikke krav om at rekrutteringen refererer seg til en individualisert handling, eller til en artsbestemt handling, det er tilstrekkelig at det er tale om en eller flere handlinger som nevnt i § 147 a første eller annet ledd, § 147 b første eller annet ledd, eller straffeloven 2005 §§ 138–144. Bestemmelsen er overtrådt i det personen har latt seg overtale til å utføre eller medvirke til en terrorhandling. Det kreves ikke at en slik handling faktisk er begått.

Bokstav c rammer opplæring i metoder eller teknikker som er særlig egnet til å utføre terrorhand-

linger eller terrorrelaterte handlinger, det vil si handlinger som nevnt i §§ 147 a første eller annet ledd, 147 b første eller annet ledd med hensikt om slike følger som beskrevet i § 147 a første ledd bokstav a-c, eller straffeloven 2005 §§ 138 til 144. Det er opplæringen, og ikke hvilke metoder som brukes til å utføre terrorhandlingen, som er det sentrale. Opplæring som rammes av bestemmelsen, er for eksempel instruksjon i fremstilling eller bruk av sprengstoff, men den kan også ramme opplæring i å føre luftfartøy. Straffansvaret begrenses imidlertid ved at bestemmelsen stiller krav om et subjektivt overskudd: gjerningspersonen må ha forsett om at ferdighetene skal brukes til å utføre en terrorhandling eller terrorrelatert handling.

Den øvre strafferammen er fengsel i 6 år.

Skyldkravet er forsett, jf. straffeloven 1902 § 40 første ledd.

Annet ledd tilsvarer straffeloven 2005 § 10 annet ledd annet punktum, og utfyller definisjonen i straffeloven 1902 § 7 nr. 2 om når en handling er offentlig. Bestemmelsen omfatter budskap som fremsettes i radio, fjernsyn, over åpne internett-sider og ved oppslag. Se for øvrig merknaden til § 10 i Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) side 409 og de alminnelige motivene punkt 12.2.2, side 163 flg.

Etter *tredje ledd* fremgår det uttrykkelig at medvirkning er straffbart.

8.2 Endringen i politiloven

Til § 17 b

Endringen medfører at den foreslåtte bestemmelsen i straffeloven § 147 c tilføyes i oppregningen i politiloven § 17 b første ledd nr. 5 første punktum som bestemmer ansvarsområdet til Politiets sikkerhetstjeneste (PST). At ansvaret etter § 147 c fastlegges til PST betyr at ansvaret i disse sakene ligger eksklusivt til PST. Politidistrikt utenfor PST kan ikke iverksette skjult etterforskning i denne typen saker. Åpen etterforskning hører etter § 17 b første ledd nr. 5 annet punktum under politiets ansvar hvis ikke annet bestemmes av overordnet påtalemyndighet.

8.3 Ikraftsetting

Formålet med forslaget om å ta inn i straffeloven 1902 et straffebud om oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger og terrorrelaterte handlinger er raskt å kunne strafforfølge alle handlingene som omfattes av straffebudet. Det kreves ingen særlig tilrettelegging før straffebudet kan tre i kraft, og de foreslåtte endringene i straffeloven 1902 og politiloven kan dermed tre i kraft straks.

Justis- og politidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endring av straffeloven 1902 mv. (straffebud mot oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endring av straffeloven 1902 mv. (straffebud mot oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endring av straffeloven 1902 mv. (straffebud mot oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger)

I

I Almindelig borgerlig Straffelov 22. mai 1902 nr. 10 skal ny § 147 c lyde:

Med fengsel inntil 6 år straffes den som

- a) offentlig oppfordrer noen til å iverksette en handling som nevnt i §§ 147 a første eller annet ledd eller 147 b første eller annet ledd med hensikt om slike følger som beskrevet i § 147 a første ledd bokstav a til c, eller lov 20. mai 2005 nr. 28 §§ 138 til 144,
- b) rekrutterer noen til å begå en handling som nevnt i §§ 147 a første eller annet ledd eller 147 b første eller annet ledd med hensikt om slike følger som beskrevet i § 147 a første ledd bokstav a til c, eller lov 20. mai 2005 nr. 28 §§ 138 til 144, eller
- c) gir opplæring i metoder eller teknikker som er særlig egnet til å utføre eller bidra til utførelsen av en handling som nevnt i §§ 147 a første eller annet ledd eller 147 b første eller annet ledd,

med hensikt om slike følger som beskrevet i § 147 a første ledd bokstav a til c, eller lov 20. mai 2005 nr. 28 §§ 138 til 144, med forsett om at ferdighetene skal brukes til dette.

Består handlingen i fremsettelse av et budskap, er den også offentlig når budskapet er fremsatt på en måte som gjør det egnet til å nå et større antall personer.

Medvirkning straffes på samme måte.

II

I lov om politiet (politiloven) 4. august 1995 nr. 53 skal § 17 b første ledd nr. 5 første punktum lyde:

5. sabotasje og politisk motivert vold eller tvang, eller overtredelser av straffeloven §§ 147 a, 147 b og 147 c.

III

Loven trer i kraft straks.

Trykk: AS O. Fredr. Anesen, Juni 2008